

MAAILMA TURISM 2007 (avaldatud jaan.2008)¹

Maailma Turismiorganisatsiooni (UNWTO) andmetel tehti 2007. aastal kogu maailmas 903 miljonit ööbimisega välisreisi – see on 56 miljoni ehk 6,6% võrra rohkem kui aasta varem. See on suurepärase tulemus, arvestades, et 800 miljoni piir ületati alles kaks aastat tagasi. 2007.aastal oli reisimise kasv nii kogu maailmas kui ka Euroopas isegi kiirem kui paaril eelmisel aastal. Ühtlasi kasvas juba neljandat aastat järjest nii kogu maailma kui ka Euroopa turism kiiremini, kui nägi ette UNWTO pikaajaline prognoos (tabel 2). UNWTO prognoosis, et perioodil 1995-2020 kasvab maailma turism keskmiselt 4,1% aastas ja reisimine Euroopa riikidesse kokku keskmiselt 3,1% aastas.

2007.aastal saavutasid häid tulemusi kõik maailma regioonid (tabel 1). Protsentuaalselt kasvas kõige kiiremini reise arv Lähis-Ida riikidesse (+14,6%). Absoluutarvudes oli kasv suurim Euroopas, mille riikidesse tehtud ööbimisega reise arv kasvas 23 miljoni võrra (+4,9%), ning Aasia ja Vaikse ookeani riikidesse (kasv 17 miljoni võrra ehk +10,2%).

Heade tulemuste peamiseks põhjuseks peab UNWTO maailma majanduse head olukorda: maailmamajanduse kasv on neljal järjestikusel aastal olnud kiirem viimase kümne aasta keskmisest (mis oli +4,1% aastas). IMFi 2007.a. oktoobris avaldatud andmetel oli maailma riikide keskmine SKP kasv 2004.aastal 5,3%, 2005.aastal 4,8%, 2006.aastal 5,4% ja 2007. aastal 5,2%. Tulemused on head nii arenevates ja üleminekuriikides kui ka arenenud riikides, kuid põhiline osa maailma majanduse kasvust tuleneb arenevate ja üleminekuriikide headest tulemustest (eriti Hiina, India ja Venemaa).

UNWTO toob oluliste 2007.aastal reisimise kasvu mõjutanud teguritena esile ka soodsate reisipakkumiste parema kättesaadavuse online-kanalites, mis on suurendanud eelkõige Euroopa elanike välisreiside arvu, aga ka seda, et reisipakkumised on muutunud taskukohasemaks järjest suuremale osale Aasia ja Vaikse ookeani regiooni elanikest.

Reisid Euroopa riikidesse

Euroopa regioonidest saavutas 2007. aastal kõige paremaid tulemusi **Lõuna-Euroopa**, kuhu tehtud reise arv kasvas 6,7% ehk 11 miljoni võrra (tabel 1). Head olid tulemused ka **Lääne-Euroopas** (kasv 3,3% ehk 5 miljoni võrra). **Põhja-Euroopasse** tehtud reise arv suurenes peale 2006.aasta märkimisväärset kasvu suhteliselt tagasihoidlikult (+2,7%). Põhja-Euroopa regiooni tulemust mõjutas eelkõige see, et regiooni suurimasse sihtkohta Suurbritanniasse tehtud reise arv kasvas vaid 0,7%. Samas näiteks **Soome** tulemused olid väga head – välituristide ööbimised Soomes kasvasid 2007.aastal 6,3% (joonis 11). Soome sai eelkõige kasu Venemaa elanike välisreiside tugevast kasvutrendist: Venemaa turistide ööbimised Soomes kasvasid 26% ehk 177 000 võrra (kokku oli nende ööbimisi Soomes 2007.aastal 854 000). Lisaks kasvas Soome majutusettevõtetes ka Saksamaa (+7%), Suurbritannia (+8%), Hispaania (+11%) ja Eesti (+7%) turistide ööbimiste arv. Need tulemused näitavad Soome kui sihtkoha konkurentsipositsiooni tugevnemist – eelkõige sobiva hinna-kvaliteedi suhtega turismitoodete pakkumise ja heade transpordiühenduste osas.

¹ Allikad:

- UNWTO World Tourism Barometer, No.1, Jan.2008 (Maailma Turismiorganisatsioon);
- A World Travel Trends Report, nov. 2007 (IPK International ja ITB Berlin);
- Global Travel Trends 2007, 05.03.2008 (IPK International ja ITB Berlin);
- Evaluation of European Inbound Tourism to ETC Member Countries in 2007 (Euroopa Turismikomisjon, 08.02.2008);
- Soome, Läti ja Leedu majutusstatistika.

Reisimine **Kesk- ja Ida-Euroopa riikidesse** kasvas 5,2%. Turistide arv Ungaris jäi 2006.a. tasemele, Tšehhis ja Slovakkias kasvas 2% võrra (jaan.-sept. andmed). **Lätis** kasvas majutatud välituristide arv 2007.aastal 3,5% ja nende ööbimiste arv 3,4% (joonis 11). Kõige rohkem kasvas Lätis Venemaa (+20%), Norra (+35%) ja Leedu (+14%) turistide arv, vähemal määral ka Rootsi ja Poola turistide arv. Samas vähenes Lätis Soome (-15%), Suurbritannia (-15%) ja Eesti (-7%) turistide arv. Saksamaa turistide arv Lätis kasvas 3%, kuid nende poolt veedetud ööde arv vähenes 6%. **Leedu** saavutas kolmest Balti riigist kõige paremaid tulemusi: majutatud välituristide arv kasvas 2007.aastal 11,7% ja nende ööbimiste arv 7,1% (joonis 11). See tulenes eelkõige Poola (+24%), Venemaa (+31%), Läti (+24%), Eesti (+24%) ja Valgevene (+51%) turistide arvu märkimisväärsest kasvust. Samas vähenes Leedus nii Saksamaa (-3%) kui ka Suurbritannia (-6%) turistide arv. Leedus majutatud Rootsi turistide arv jäi 2006.aasta tasemele, kuid nende ööbimiste arv vähenes 6%. Kui võrrelda Eesti ja teiste Kesk- ja Ida-Euroopa riikide praeguseks avaldatud statistikat, võib üldise tendentsina välja tuua, et kasvas turistide arv teistest sama regiooni riikidest, samas vähenes paljudes Kesk- ja Ida-Euroopa riikides Saksamaa ja Suurbritannia turistide arv (kelle silmis on järk-järgult vähenemas Kesk- ja Ida-Euroopa kui uudse ja suhteliselt soodsa hinnatasemega sihtkoha atraktiivsus).

Ühe 2007.aastal Euroopa turismi mõjutanud tegurina väärib märkimist veel **Jaapani** turistide huvi vähenemine Euroopasse reisimise vastu. 2007.aastal tegid jaapanlased 17,3 miljonit välisreisi, võrreldes 2006.aastaga vähenes reiside arv 1,3%. Nende reisid Euroopasse vähenesid samal ajal ligi 10%, kusjuures vähenes Jaapani turistide arv paljudes Euroopa riikides. Languse põhjusena nimetab JTBF (*Japan Travel Bureau Foundation*) majanduslikke põhjuseid (kütuselisamaks, nõrk jeen), aga ka muutust reisijate struktuuris ja eelistustes: jaapanlaste välisreiside arv on pidevalt kasvanud tänu korduvalt (üle kümne korra) välismaal käinute reisidele, kuid uusi (vähe või üldse mitte välismaal käinud) reisijaid on lisandunud minimaalselt. Samal ajal on jaapanlaste hulgas kasvanud huvi sisereiside vastu. Ka 2008.aastaks prognoosib JTBF välisreiside mõningast vähenemist (-1%).

Euroopa elanike välisreisid

Euroopa elanike välisreisides ilmnesid 2007.aastal muuhulgas järgmised trendid:

- Euroopa riikide elanikud tegid 2007.aastal 407 miljonit välisreisi. Nii reiside arv kui ka reisidel veedetud ööde arv kasvas 2006.aastaga võrreldes 5%, kulutused reisidel kasvasid 7%. Kõigi näitajate osas oli kasv suurem kui 2006.aastal.
- Kahe kõige suurema osatähtsusega turismituru (Saksamaa ja Suurbritannia) elanike reisimisaktiivsus näitas tagasihoidlikku kasvu. Mõlema riigi elanike välisreiside uuringud näitavad, et üheks reisimise kasvu pidurdumise põhjuseks on see, et inimesed teevad vähem nn. lisapuhkusereise (lühemaid reise lisaks aasta peamisele puhkusereisile).
- **Saksamaa** elanike välisreiside arv, mis 2006. aastal 2% vähenes, kasvas 2007.aastal 2%. Samas ilmnes Saksamaa elanike puhkusereiside hulgas teist aastat järjest trend, et kasvasid puhkusereisid kodumaal, kuid puhkusereisid välismaale vähenesid (2006.aastal -3%, 2007.aastal -1%).
- **Suurbritannia** elanike välisreiside arv kasvas 2007.aastal 1% võrra. Sealhulgas jäi nende reiside arv Euroopa riikidesse 2006.aasta tasemele, reisimine Põhja-Ameerikasse vähenes 2%, kuid reisimine muudesse maailma piirkondadesse kasvas koguni 7%. Reisimist mõjutanud tegurite hulgas toovad analüütikud esile lennureisijate maksu tõstmist, karmistunud turvanõudeid Suurbritannia lennujaamades ja tarbijate tüdimust odavlendudega tehtavatest lühireisidest (segment, mis paaril viimasel aastal kiiresti kasvas).
- Turismi kasv Euroopas tulenes suures osas keskmise osatähtsusega turismiturude elanike reisimisaktiivsuse kasvust. Kõige suuremat mõju avaldas **Venemaa** elanike välisreiside kasv 16% (mis tähendab ligi 2,6 miljonit lisandunud välisreisi). Märkimisväärselt kasvas ka **Hispaania** (+15%), **Poola** (+14%), **Itaalia** (+6%), **Tšehhi** (+11%), **Norra** (+7%) ja **Rootsi** (+6%) elanike välisreiside arv.

- „Uute” atraktiivsete sihtkohtade esiletõus (kuigi nende turuosa on endiselt üsna väike). Uute sihtkohtadena on reisijate tähelepanu pälvinud Rumeenia ja Bulgaaria (mis liitusid 2007.a. Euroopa Liiduga), Serbia ja Montenegro, aga ka juba eelnevatel aastatel populaarseks muutunud Horvaatia ja Sloveenia.
- **Reisimise kasvu mõjutas odavlennufirmade liinivõrgu jätkuv areng.** Jätakuvalt andsid olulise osa Euroopa-sisese turismi kasvust reisid odavlendudega (2006.aastal kasvas odavlendudega tehtud Euroopa-siseste reiside arv 15%, 2007.a. jaanuarist augustini aga eelneva aasta sama perioodiga võrreldes veel 17%). Kokku moodustavad odavlennureisid ligi 40% kõigist lennukiga tehtud eurooplaste välisreisidest.
- Kõige rohkem kasvas 2007.aastal eurooplaste puhkusereiside hulgas **ringreiside** arv (+15%). Suhteliselt väikese turuosaga maapuhkuste arv kasvas teist aastat järjest 9%. Eurooplaste populaarseim puhkusetüüp – päikese- ja rannapuhkus – näitas 6% kasvu. Linnapuhkused kasvasid 5%, nagu ka 2006.aastal.
- Sihtkoha valikul tähtsustatakse järjest enam **kvaliteeti** (vastukaaluks paari eelmise aasta trendile, kui sihtkoha valikul olid olulised odavad pakkumised).
- Kasvas individuaalreiside ja viimase hetke reiside arv (selle üheks põhjuseks peetakse ebasoodsaid ilmastikutingimusi mitmetes Euroopa riikides 2007.a. suvel, mille tõttu paljud eelistasid sihtkoha valida vahetult enne reisi).
- Jätakuvalt kasvas interneti kasutamine reisi broneerimiseks (13% võrra). Interneti kaudu broneeris reisiteenuseid 36% Euroopa turistidest. Ka reisiinfo allikana on internet esikohal: seda kasutab 47% Euroopa turistidest. Infoallikatest teisel kohal on reisifirma (24%), kolmandal sõbrad-tuttavad (15%), ning neljandal-viiendal kohal reisiraamatud (7%) ja brošüürid (7%).

Tabel 1. Ööbimisega välisreisid kogu maailmas, 2004-2007.

Sihtkoht	Ööbimisega külastajate saabumised (milj.)				arvuline muutus (milj.) võrreldes eelneva aastaga			muutuse % võrreldes eelneva aastaga		
	2004	2005	2006	2007	2005	2006	2007	2005	2006	2007
Kogu maailma riikidesse	764	803	847	903	39	44	56	5,1%	5,5%	6,6%
Euroopa riikidesse	424	439	462	485	15	23	23	3,5%	5,2%	4,9%
- Lõuna-Euroopa riikidesse	149,5	157	165	176	7,5	8	11	5,0%	5,1%	6,7%
- Lääne-Euroopa riikidesse	139	143	150	155	4	7	5	2,9%	4,9%	3,3%
- Kesk- ja Ida-Euroopa riikidesse	86	88	91	96	2	3	5	2,3%	3,4%	5,2%
- Põhja-Euroopa riikidesse	49,6	51	56,5	58	1,4	5,5	1,5	2,8%	10,8%	2,7%
Aasia ja Vaikse ookeani riikidesse	144	155	167	184	11	12	17	7,6%	7,7%	10,2%
Põhja- ja Lõuna-Ameerika riikidesse	126	133	136	142,5	7	3	6,5	5,6%	2,3%	4,8%
Aafrika riikidesse	34	37	41	44	3	4	3	8,8%	10,8%	7,3%
Lähis-Ida riikidesse	36	38	41	47	2	3	6	5,6%	7,9%	14,6%

Allikas: ÜRO Maailma Turismiorganisatsioon, *World Tourism Barometer*, okt. 2008.

Tabel 2. Ööbimisega külastajate (turistide) saabumised kogu maailma riikidesse, Euroopa riikidesse ja Eestisse, 1995-2007 (milj.).

	kogu maailma riikidesse		Euroopa riikidesse		Eestisse		<i>Eesti turuosa Euroopa turismis**</i>
	milj.	muutus*	milj.	muutus*	milj.	muutus*	
1995	534		315		0,53		0,17%
1996	570	6,7%	332	5,4%	0,67	26,4%	0,20%
1997	594	4,2%	353	6,3%	0,73	9,0%	0,21%
1998	611	2,9%	365	3,4%	0,83	13,7%	0,23%
1999	634	3,8%	370	1,4%	0,95	14,5%	0,26%
2000	682	7,6%	396	7,0%	1,22	28,4%	0,31%
2001	682	0,0%	395	-0,3%	1,32	8,2%	0,33%
2002	702	2,9%	407	3,0%	1,36	3,2%	0,33%
2003	691	-1,6%	407	0,0%	1,46	7,3%	0,36%
2004	761	10,1%	424	4,3%	1,75	19,9%	0,41%
2005	803	5,5%	439	3,4%	1,92	9,4%	0,44%
2006	847	5,4%	462	5,0%	1,94	1,2%	0,42%
2007	903	6,6%	485	4,9%	1,9	-2,1%	0,39%

* muutus võrreldes eelneva aastaga

** Eestisse saabunud turistide osatähtsus kõigisse Euroopa riikidesse saabunud turistide arvust.

Allikas: ÜRO Maailma Turismiorganisatsioon, EAS Turismiarenduskeskus

EESTI TURISM 2007 (majutusettevõtete andmed)

Nagu 2006. aastal, kompenseeris siseturismi kasv ka 2007.aastal majutusettevõtetele välituristide arvu vähenemise (joonis 1). Tänu siseturismi kasvule suurenes majutusettevõtetes ööbinud klientide arv (sise- ja välituristid kokku) 3,7%, nende ööbimiste arv kasvas 2,9%.

Sissetulev turism

2007. aastal ööbis Eestis 1,9 miljonit välituristi (võrreldes 2006.aasta 1,94 miljoniga vähenes nende arv 2%). Eestis ööbinud väliskülastajatest 1,38 miljonit ööbis majutusettevõtetes ja pool miljonit tasuta majutuses (näiteks sugulaste või tuttavate juures, oma korteris või suvilas).

Eesti majutusettevõtetes ööbis 2007. aastal 1,38 miljonit välituristi, võrreldes 2006.aastaga vähenes nende arv 3,3% ehk 47 260 turisti võrra. Välituristide poolt majutusettevõtetes veedetud ööde arv oli 2,9 miljonit – 3,5% ehk 105 000 võrra vähem kui 2006.aastal. Valdavalt tulenes ööbimiste vähenemine välituristide ööbimiste arvu langusest spaades ja sanatooriumides (tabel 4).

Fakt, et samal ajal, kui turism Euroopa riikides kasvas, vähenes Eestit külastavate välituristide arv paljudelt olulistelt sihtturgudelt, näitab Eesti kui sihtkoha konkurentsivõime nõrgenemist võrreldes teiste meie regiooni (Ida-/ Põhja-Euroopa) sihtkohtadega. Olulisemate teguritena, mille osas Eesti atraktiivsus sihtkohana on vähenenud, tuleb nimetada kaupade ja teenuste hinnataset, teenuste hinna-kvaliteedi suhet, teeninduskvaliteeti, soodsate ja mugavate otsetranspordiühenduste (sealhulgas odavlendude) vähesust Euroopa peamistelt sihtturgudelt, ning atraktiivsete ja omanäoliste turismitoodete ebapiisavat pakkumist ja tutvustamist. Sihtturgudel tehtud uuringud näitavad, et Eestit külastanud turistid on reisiga küll enamasti rahul, kuid samas ei paista Eesti sihtturgudel millegi eriliselt atraktiivsega silma. Eesti hinnataset peetakse aga juba pigem kõrgeks: 2007.a. suvel Statistikaameti poolt korraldatud väliskülastajate uuring näitas, et 28% Eestis ööbinud välituristidest pidas Eesti hinnataset kõrgemaks, kui nad enne reisi ootasid. Neid, kes pidasid Eesti hinnataset oodatust madalamaks, oli poole vähem – 14%. Ühepäevakülastajatest pidas Eesti hindu oodatust kõrgemaks 25%, oodatust madalamaks aga vaid

5%. Lisaks mõjutasid 2007.aastal Eesti turismi negatiivselt poliitilised probleemid suhetes Venemaaga, mis ei lasknud Eestil osa saada Venemaa elanike välisreiside tugevast kasvutrendist (näiteks on Venemaa turistide arvu kasv oluliselt kaasa aidanud välituristide arvu kasvule Soomes, Lätis ja Leedus).

Kui esimese nelja kuu kokkuvõttes kasvas välituristide arv 3% (joonis 2), siis aprillist novembrini vähenes nende arv kõigil kuudel. Samas detsembris kasvas välituristide arv koguni 3,7%. Välituristide üldarvu muutus peegeldab eelkõige suurima osatähtsusega sihtturu – soomlaste – arvu muutust. Seoses pronksõduri teisaldamise ja aprillirahutustega hakkas alates aprillist vähenema ka turistide arv Venemaalt, kuid nende mõju välituristide koguarvule oli siiski tagasihoidlikum võrreldes Soome ja ka Rootsi turistide arvu vähenemisega.

59% ööbimistest veetsid majutusettevõtetes puhkusereisijad, 3% konverentsireisijad, 16% muud tööreisijad ning 22% muudel eesmärkidel reisinud (k.a. ravireisijad). Vähenes konverentsi-, puhkuse- ja ka muudel eesmärkidel tehtud reiside arv, vaid tööreiside arv kasvas veidi (joonis 3).

Arengud Eesti regioonide lõikes

Välituristide ööbimistest Eesti majutusettevõtetes veedeti 2007.aastal 61% Tallinnas, 17% Pärnus, 10% mujal Lääne-Eestis, 6% mujal Põhja-Eestis ning 6% Lõuna-Eestis (joonis 4). Elukohariikide lõikes ööbivad keskmisest vähem Tallinnas Soome, Läti ja Rootsi turistid. 2007.a. vähenes välituristide ja nende ööbimiste arv paljudes suurema osatähtsusega sihtkohtades: Tallinnas (ööbimiste arv -2,5%), Pärnus (-6%), Tartus (-14%) ja Harjumaal (-11%). Ida-Virumaal ja Läänemaal majutatud välituristide arv kasvas, kuid nende ööbimiste arv vähenes. Saare maakond oli suurema osatähtsusega maakondadest ainuke, kus välituristide ja nende ööbimiste arv kasvas (+13%). Näiteks kasvas seal Soome, Rootsi ja Saksamaa turistide ja nende ööbimiste arv, kuigi nende riikide turistide arv Eestis tervikuna vähenes.

Regioonide osatähtsus muutus 2006.aastaga võrreldes minimaalselt. Võrreldes aga pikema perioodi näitajaid (joonis 5), on viimastel aastatel suurenenud Tallinna külastuste osatähtsus Eesti turismis. See tuleneb ühelt poolt spaapuhkuste osatähtsuse vähenemisest ning spaapuhkuste lühenemisest. Teiselt poolt aga on see seotud esmakordsete külastajate osatähtsuse kasvuga külastajaskonnas (kelle esimene eelistus Eestisse reisis on Tallinn).

Arengud peamiste välisurgude lõikes

Tulenevalt nende suurest osatähtsusest on **Soome** turistide arvu vähenemine 5-6% aastas kolmandat aastat järjest välituristide koguarvu Eestis oluliselt mõjutanud. Samas, pikemat perioodi jälgides väärub meenutamist, et soomlaste saabumised Eestisse vähenesid juba perioodil 2001-2003 (ühapäevakülastajate arv vähenes, ööbimisega reiside arv stabiliseerus). Seoses Euroopa Liidu laienemisega toimus 2004.aastal hüppeline kasv (seda toetas autoga reisimise ja piiriületuse lihtsustumine peale Euroopa Liiduga liitumist, samuti spaade ja majutuskohade arvu oluline kasv Eestis sel perioodil), kuid alates 2005.aasta teisest poolest hakkas nende arv uuesti vähenema, jõudes 2007.aastaks Euroopa Liidu laienemisele eelnenud (2003.aasta) tasemele. Üheks teguriks on kindlasti hindade tõus Eestis, mille tõttu on vähenenud nende arv, kes tulid Eestisse Soomega võrreldes odavamate hindade pärast (nii puhkusereisidele, ostureisidele kui ka näiteks firmaüritustele ja seminaridele). Teiseks teguriks on ilmselt küllastumine – paljudele tundub, et peale korduvaid külastusi ei ole enam piisavalt stiimulit (uusi huvitavaid ajaveetmisvõimalusi ja vaatamisväärsusi) uuteks reisideks. 2007.a. lõpus EASi poolt tellitud Soome elanikkonna küsitlus näitas, et Eesti peamiseks ja enam-vähem ainukeseks otseselt tugevaks küljeks soomlaste silmis on see, et Soome turistil on lihtne Eestisse reisida (mida peegeldab see, et valdava osa Eestisse reisivatest soomlastest moodustavad Lõuna-Soome elanikest korduvkülastajad). Muudele teguritele – näiteks hinnatasemele ning Eesti vaatamisväärsuste ja ajaveetmisvõimaluste huvitavusele Soome turistidele – antud hinded

olid mõnevõrra üle keskmise, kuid need ei ilmnenu soomlaste silmis otseselt Eesti tugevustena. Seejuures väärib tähelepanu fakt, et mida rohkem kordi olid vastajad Eestis käinud, seda vähem olid nad nõus väitega, et Eesti hinnatase on soodne. Kokkuvõttes viitavad erinevate uuringute andmed sellele, et Eesti on muutunud soomlastele samas arengufaasis olevaks lähisihthkohaks nagu Rootsi – ka reisimine Soomest Rootsi on aastaid püsinud enam-vähem ühel tasemel, mõnel aastal natuke vähenedes, mõnel aastal veidi kasvades. Lähiaastatel on tõenäoline Eestit külastavate Soome turistide arvu stabiliseerumine enam-vähem 2007.aasta tasemel või ka mõningane kasv.

Kuigi Eestis majutatud Soome turistide arv vähenes 2007.aastal peaaegu kõigil kuudel, ilmnis mõnel kuul ka kasv: aprillis kasvas nende arv 6% võrra ja detsembris koguni 8% võrra (võrreldes 2006.a. sama kuuga). Selle peamiseks põhjusteks võib pidada kiir-laevade hooaja varasemat algust ning hilisemat lõppu võrreldes 2006.aastaga, Tallinki uue, aastaringse sõitva kiir-laeva liiniletulekut, aga ka mitmete uute hotellide avamist kevadel ja aasta lõpus. Aasta kokkuvõttes vähenes Soome turistide arv nii spaades kui ka muudes majutusettevõtetes, kuid veedetud ööde arv vähenes põhiliselt spaareiside arvelt (tabel 4). Kolmel järjestikusel aastal on Soome turistide arv vähenenud eelkõige nende populaarseimates sihtkohtades Tallinnas, Pärnus ja Harju maakonnas. Kahel viimasel aastal vähenes ka nende arv Tartus. Samas Saare maakonnas, kus nii 2005. kui ka 2006.aastal Soome turistide arv vähenes, kasvas 2007.aastal nii Soome turistide kui ka nende ööbimiste arv. Soome turistide arv kasvas ka Ida-Virumaal, kuid nende poolt seal veedetud ööde arv vähenes samas tunduvalt. Soome Statistikaameti Soome elanike välisreiside uuring näitab, et nii 2006. kui ka 2007.aastal vähenes igat tüüpi reiside arv Soomest Eestisse – nii ühe- kui ka mitmepäevaste reiside, nii puhkuse- kui ka tööreiside arv.

Majutatud **Rootsi** turistide arv hakkas pärast 2004. ja 2005.a. kiiret kasvu vähenema alates 2006.a. kevadest. 2007. aastal vähenes nende arv kõigil kuudel, kusjuures suurem oli langus aasta teisel poolel. Rootsi spaaturistide arv, mis kasvas kiiresti perioodil 2003-2005 (kolme aastaga nende arv kaheksakordistus), kasvas 2006.aastal tunduvalt aeglasemalt kui paaril eelneval aastal; 2007.aastal aga vähenes nende arv veerandi võrra (tabel 4). Teist aastat järjest vähenes ka Rootsi turistide arv muudes majutusettevõtetes. Suurema osa langusest absoluutarvudes andis nende vähenemine Tallinnas, Pärnus ja Harjumaal; nende paikadega võrreldes mõnevõrra väiksema osatähtsusega regioonidest vähenes rootslaste arv ka Tartus ja Läänemaal. Samas kasvas Rootsi turistide ja nende ööbimiste arv Saare maakonnas (tõsi küll, 2006. aasta languse järel). Rootslaste huvi langust Eesti vastu võib osaliselt seletada hindade tõusuga Eestis, kuna suur osa Eestisse reisivatest rootslastest on traditsiooniliselt olnud need, keda on siia reisima motiveerinud Rootsi võrreldes madalamad hinnad. Seda, et soodne hinnatase on endiselt tugevaks Eestisse reisimisega seostuvaks argumendiks, näitas 2007.a. lõpus EASi poolt tellitud Rootsi 15-74 a. elanikkonna küsitlus Eesti kui puhkusesihtkoha maine kohta. Kõige rohkem Eestit iseloomustavaks teguriks (millega nõustus 74% vastanutest) oli väide, et Eesti on sihtkoht, kuhu rootslastel on lihtne reisida. Teisel kohal oli hinnatase: 60% vastanutest leidis, et Eesti on Rootsi turistidele soodsa hinnatasemega sihtkoht. Samas vaid 34% vastanutest arvas, et Eesti pakub rootslastele huvitavaid vaatamisväärsusi ja ajaveetmisvõimalusi. Teise tegurina võib nimetada Läti konkurentsipositsiooni mõningast tugevnemist tänu Rootsi ja Läti vaheliste laeva- ja odavlennuühenduste lisandumisele, ning Läti varasemast aktiivsemale turundusele Rootsis. Kuigi Eestis ööbib endiselt tunduvalt rohkem Rootsi turiste kui Lätis, on vahe viimastel aastatel vähenenud, kuna perioodil 2005-2007 on Rootsi turistide arv Eestis vähenenud 17%, samal ajal Lätis on nende arv kasvanud 31% (2007.aastal ööbis Eesti majutusettevõtetes 90 000, Lätis aga 59 000 Rootsi turisti).

Vastukaaluks Soome ja Rootsi turistide huvi vähenemisele on **Norra** olnud Eestile üks kõige stabiilsemat kasvu näidanud turismiturgr viimasel kümnel aastal. Kasvu on toetanud Eesti hea maine Norras, soodne hinnatase ja järjest lisandunud lennuühendused Tallinna ja Oslo vahel. Kasvu kiirenemisele aitas kaasa 2006.a. maist Tallinn-Oslo liinile lisandunud odavlennufirma Norwegian. Eriti märkimisväärne oli kasv madalhooajal 2006.a. novembrist 2007.a. aprillini. Valdavalt lisandus 2007. aastal Norra turiste ja nende ööbimisi Tallinnas, väikese osatähtsusega maakondadest kasvas

nende arv ka Saare ja Valga maakonnas. Samas vähenes märkimisväärselt Norra turistide ja nende ööbimiste arv Ida-Virumaal, kus nende arv viimasel paaril aastal kiiresti kasvas. Jälgides Norra turistide arvu muutust 2007.aasta jooksul, tuleks siiski tähele panna märke kasvu aeglustumisest. Kui jaanuarist septembrini kasvas Norra turistide arv 18% ja nende ööbimiste arv 14%, siis IV kvartal näitas hoopis teistsuguseid tulemusi: Norra turistide arv kasvas vaid 2%, nende ööbimiste arv aga vähenes 3%. See tuleneb spaapuhkuste populaarsuse vähenemisest. 2004.-2006.a. kasvas Norrast pärit spaaklientide arv ligi neli korda, 2007.aastal aga hakkas nende arv vähenema (tabel 4). Tähelepanu võiks pöörata ka Läti konkurentsipositsiooni tugevnemisele Norras. Kui veel 2005.aastal ööbis Eesti majutusettevõtetes kaks korda rohkem Norra turiste kui Lätis, siis viimasel kahel aastal on Norra turistide arv Lätis kasvanud oluliselt kiiremini kui nende arv Eestis, mistõttu 2007.aastal ööbis Lätis juba rohkem Norra turiste (59 000) kui Eestis (56 000). Norra turistide ööbimiste arv Eestis oli 2007.aastal siiski veel veidi suurem kui Lätis.

Absoluutarvudes kõige rohkem kasvas 2007.aastal turistide arv **Lätist** (9100 võrra ehk 14%). 2007.aastal oli kasv küll mõnevõrra aeglasem kui kolmel eelneval aastal (tabel 3), kuid siiski märkimisväärne. Absoluutarvudes lisandus Läti turiste kõige rohkem Tallinnas, kuid olulisel määral kasvas nende arv ka Saare, Ida-Viru ja Valga maakonnas ning Pärnus. Ka **Leedu** turistide arv Eesti majutusettevõtetes kasvas juba kolmandat aastat järjest märkimisväärselt. 2007.a. lisandus neid 19% (valdavalt Tallinnas, mõningal määral ka Saare maakonnas). See on seotud Läti ja Leedu elanikkonna sissetulekute suurenemisega ja välisreiside üldise kasvutrendiga. 2007.a. suvel lisandus ka mõningaid regionaalseid transpordiühendusi neist riikidest (lennuliinid Tallinn-Palanga, Riia-Kuressaare). Ka **Poola** turistide arv Eesti majutusettevõtetes kasvas 2007.aastal märkimisväärselt (30%). Kuigi majutusettevõtetes ööbinud Poola turistide seas on osaliselt ka Eestisse ehitustele jm. tööle tulnud inimesi, keda turismistatistikas arvesse ei tohiks võtta, viitavad kaudsed andmed siiski sellele, et 2007.a. kasvas majutatud Poola turistide arv valdavalt mitte Eestisse tööle tulnute, vaid muude turistide arvelt (põhiliselt lisandus 2007.a. Tallinnas 1-2 ööd viibinud Poola turiste). Seda võib samuti seostada Poola elanike välisreiside tugeva kasvutrendiga 2007.aastal.

Suurema osatähtsusega turgudest vähenes teist aastat järjest **Suurbritannia ja Saksamaa** turistide arv. Mõlema riigi puhul on üheks oluliselt Eestisse reisimist pidurdanud teguriks transpordiühenduste vähesus. Teiseks tasub silmas pidada ka ülalpool mainitud tegureid: mõlemas riigis kasvas välisreiside arv 2007.a. tagasihoidlikult, ning vähenes mitmete Kesk- ja Ida-Euroopa riikide populaarsus sihtkohana. Kui turism **Suurbritanniast** Eestisse vähenes 2006. aastal 2%, siis 2007. aastal oli langus juba 9%. 2007.a. jooksul vähenes nende arv pea kõigil kuudel, erandiks oli vaid juuni, mil Suurbritannia turistide arv kasvas koguni 26% ehk 1651 inimese võrra, mida võib seostada suure hulga fännide saabumisega Eesti-Inglismaa jalgpallimatšile. Valdavalt vähenes brittide arv 2007.a. Tallinnas, mõningal määral aga ka väikese osatähtsusega Tartus ja Pärnus. 2006. aastal alanud **Saksamaa** turistide arvu vähenemine jätkus 2007.aastal, kuid tunduvalt aeglasemas tempos. 2006.a. vähenes Eestis ööbinud sakslaste arv 18%, põhiliselt tulenevalt otselaevaliini sulgemisest. 2007.a. kokkuvõttes vähenes nende arv 2006.aastaga võrreldes 3%. Positiivsena võib siiski märkida, et 2007.a. kaks viimast kuud näitasid olulist muutust – võrreldes 2006.a. samade kuudega kasvas majutatud sakslaste arv koguni 16%.

Venemaa turistide arv Eestis kasvas perioodil 2000-2006 märkimisväärselt tänu elanikkonna sissetulekute suurenemisele ja üldisele välisreiside buumile. Viimasel paaril aastal lisandus aasta-aastalt Venemaalt pärit puhkusereisijaid – nii aastavahetuse kui ka kevadise ja sügise koolivaheaja ning suvepuhkuste ajal, ühtlasi pikenes veidi ka nende Eestis viibimise kestus. 2007.a. I kvartalis kasv jätkus (+23% võrreldes 2006.a. I kvartaliga), kuid aprillisündmused ja sellega seotud meediakajastused andsid märkimisväärse tagasilöögi. Aprillist detsembrini vähenes Venemaa turistide arv Eesti majutusettevõtetes 27% ehk 14 240 võrra (eelneva aasta sama perioodiga võrreldes). Eelkõige vähenes turistide ja ööbimiste arv Tallinnas, aga ka Pärnus, Tartus ning Saare ja Ida-Viru maakonnas. Muutuse trendis võib tuua Eesti liitumine Schengeniga, tänu millele Schengeni viisat omavad Venemaa kodanikud saavad sama viisaga lisada näiteks Eesti lähiriikide külastusele ka

Eesti. Ühtlasi tasub silmas pidada, et majutusteenuste teenuseid kasutab vaid umbes veerand kõigist Eestis ööbivatest Venemaa turistidest, ülejäänud ööbivad sugulaste-tuttavate juures või oma suvilas. Tasuta majutust kasutanud Venemaa turistide arv vähenes 2007.a. siiski üksjagu vähem kui nende arv majutusteenustes.

Väiksema osatähtsusega sihtturgudest kasvas 2007.aastal tunduvalt **Hispaania** turistide arv. Kui 2006.a. kokkuvõttes nende arv vähenes 2%, siis 2007.aastal suurenes majutatud Hispaania turistide arv 15% ja nende ööbimiste arv koguni 21%. Seda võib seletada nii üldise tugeva kasvutrendiga hispaanlaste välisreiside arvus (+15%) kui ka Tallinn-Barcelona lennuliini avamisega 2006. aastal.

Eesti turismitulud

Eesti tulu väliturismist (turismiteenuste eksport) oli 2007.a. Eesti Panga maksebilansi andmetel 16,1 miljardit krooni. Võrreldes 2006.aastaga vähenes see 755 milj.kr. võrra ehk 4,5%. See tulenes nii väliskülastajate arvu vähenemisest kui ka nende poolt keskmiselt reisi jooksul tehtud kulutuste vähenemisest. Vähenesid väliskülastajate kulutused Eestis (7,1% ehk 900 milj.kr. võrra), kuid suurenesid nende maksed Eesti transpordifirmadele (+3,5% ehk 145 milj.kr. võrra) (joonis 10). Väliskülastajate maksed Eesti laevafirmadele kasvasid 21% ehk 486 milj.kr. võrra (osaliselt tulenes kasv ASi Tallink Grupp laienemisest 2006.a., mistõttu Eesti laevade klientide arv oli 2007.a. I poolaastal suurem kui 2006.a. I poolaastal). Samas väliskülastajate maksed Eesti lennufirmadele, mis kahel eelneval aastal kiiresti kasvasid, vähenesid 2007.a. 19% ehk 336 milj.kr. võrra (tabel 5). Turismiteenuste osatähtsus Eesti kaupade ja teenuste ekspordis oli 9,1%. Alates 2002.aastast on see aasta-aastalt veidi vähenenud ja sama trend jätkus ka 2007.a. (tabel 5).

Eesti majutusteenuste sissetulek majutusteenuste müügist oli 2007.aastal 2,25 miljardit krooni, võrreldes 2006. aastaga kasvas see 6% ehk 129 miljoni võrra. Majutusteenuste tubade täitumus jaanuaris ja veebruaris veidi kasvas, märtsis ja aprillis püsis eelmise aasta tasemel, alates maikuust aga vähenes tulenevalt ühelt poolt välituristide arvu vähenemisest ja teiselt poolt uute majutuskohdade avamisest (joonis 9).

Siseturism

Pärast 2006.aasta rekordilist, 34%-list siseturistide arvu kasvu majutusasutustes oli loomulik, et nende lisandumine oli 2007.aastal mõnevõrra aeglasem. 2007.a. küündis majutatud siseturistide arv juba peaaegu miljonini (963 000). Võrreldes 2006.aastaga kasvas nende arv 16% ehk 131 000 võrra. Nende poolt majutusteenustes veedetud ööde arv kasvas samuti 16%. Nagu eelnevalgi aastal, kasvas kõigil eesmärkidel reisinud siseturistide arv (joonis 7).

Siseturistide ja nende ööbimiste arv kasvas arvuliselt kõige rohkem Harjumaal, Tallinnas, Pärnus, Ida-Viru, Lääne ja Saare maakonnas (joonis 8). Puhkusereiside arv kasvas kõigis maakondades, v.a. Pärnu maakonnas (samal ajal kasvas märkimisväärselt puhkuseturistide arv Pärnu linna majutusteenustes). Arvuliselt kõige rohkem lisandus puhkusereise Saare, Ida-Viru ja Harju maakonnas. Tööreise lisandus arvuliselt kõige rohkem Tallinnas, Harjumaal, Pärnus, Ida-Virumaal ja Jõgevamaal. Samas mitmes maakonnas (eriti Valga, Saare ja Rapla maakonnas) tööreiside arv vähenes. Kokkuvõttes said sisereiside kasvutrendist osa pea kõigi maakondade majutusteenused, vaid kolmes maakonnas vähenes siseturistide ööbimiste arv: Pärnumaal puhkusereiside ning Valgamaal ja Raplemaal tööreiside vähenemise tõttu.

Siseturismi kiire kasv paaril viimasel aastal tuleneb eelkõige majanduskasvust Eestis, tänu millele saavad Eesti elanikud rohkem kulutada oma isiklikele puhkusereisidele ning Eesti firmad ja asutused seminaridele ja firmaüritustele. Pidevalt on lisandunud ka siseturistidele atraktiivseid ajaveetmis- ja puhkamisvõimalusi, ühtlasi on turismiteenuste pakkujad järjest enam suunanud oma turundustegevusi ja pakumisi siseturistidele.

Tabel 3. Eesti majutusettevõtete statistika majutatud turistide elukohariikide lõikes, 2003-2007 (k.a. sanatooriumid ja spaad).

	Majutatud turistid					Muutus võrreldes eelneva aastaga				
	2003	2004	2005	2006	2007	2004/03	2005/04	2006/05	2007/06	2007/06
kokku	1 561 501	1 922 126	2 072 586	2 259 087	2 343 094	23%	8%	9%	3,7%	84 007
siseturistid	448 755	547 712	619 168	831 504	962 721	22%	13%	34%	15,8%	131 217
välituristid	1 112 746	1 374 414	1 453 418	1 427 583	1 380 323	24%	6%	-1,8%	-3,3%	-47 260
Soome	706 473	843 871	799 139	749 132	707 124	19%	-5%	-6%	-6%	-42 008
Rootsi	66 751	89 042	108 234	105 939	90 221	33%	22%	-2%	-15%	-15 718
Saksamaa	68 151	85 643	109 346	90 073	87 109	26%	28%	-18%	-3%	-2 964
Läti	29 230	40 956	51 558	65 559	74 667	40%	26%	27%	14%	9 108
Venemaa	37 320	42 348	53 427	67 201	56 407	13%	26%	26%	-16%	-10 794
Suurbritannia	30 151	38 903	62 926	61 393	56 113	29%	62%	-2%	-9%	-5 280
Norra	29 842	35 798	41 273	48 863	55 999	20%	15%	18%	15%	7 136
Leedu	14 320	20 555	24 703	29 889	35 561	44%	20%	21%	19%	5 672
Itaalia	13 127	25 642	26 712	26 753	24 901	95%	4%	0%	-7%	-1 852
USA	12 761	19 411	19 506	19 856	22 169	52%	0%	2%	12%	2 313
Poola	13 018	11 301	14 194	14 240	18 555	-13%	26%	0%	30%	4 315
Prantsusmaa	8 326	15 086	16 921	16 510	17 813	81%	12%	-2%	8%	1 303
Hispaania	7 921	12 177	15 533	15 148	17 454	54%	28%	-2%	15%	2 306
Taani	14 894	13 915	15 407	16 206	14 053	-7%	11%	5%	-13%	-2 153
Holland	7 826	10 490	12 714	13 688	12 229	34%	21%	8%	-11%	-1 459
Jaapan	6 901	7 362	8 066	8 093	6 799	7%	10%	0%	-16%	-1 294

	Ööbimised (veedetud ööd)					Muutus võrreldes eelneva aastaga				
	2003	2004	2005	2006	2007	2004/03	2005/04	2006/05	2007/06	2007/06
kokku	3 084 433	3 757 715	4 111 577	4 543 330	4 674 551	22%	9%	11%	2,9%	131 221
Eesti	816 560	1 010 909	1 129 118	1 522 963	1 759 045	24%	12%	35%	16%	236 082
välituristid	2 267 873	2 746 806	2 982 459	3 020 367	2 915 456	21%	9%	1,3%	-3,5%	-104 911
Soome	1 411 623	1 664 799	1 581 685	1 501 481	1 425 926	18%	-5%	-5%	-5%	-75 555
Rootsi	134 189	184 871	235 202	236 998	195 748	38%	27%	1%	-17%	-41 250
Saksamaa	122 189	163 842	215 892	185 550	177 355	34%	32%	-14%	-4%	-8 195
Läti	42 682	59 532	74 880	101 300	119 429	39%	26%	35%	18%	18 129
Venemaa	81 321	101 546	138 508	176 862	149 663	25%	36%	28%	-15%	-27 199
Suurbritannia	73 060	94 843	159 141	155 667	140 230	30%	68%	-2%	-10%	-15 437
Norra	61 381	81 288	105 432	134 741	148 254	32%	30%	28%	10%	13 513
Leedu	22 977	32 068	40 925	52 202	61 207	40%	28%	28%	17%	9 005
Itaalia	28 200	52 507	59 553	61 348	60 393	86%	13%	3%	-2%	-955
USA	30 254	44 492	44 349	49 460	53 599	47%	0%	12%	8%	4 139
Poola	77 320	22 681	26 459	31 802	38 274	-71%	17%	20%	20%	6 472
Prantsusmaa	15 350	28 962	33 990	35 817	37 791	89%	17%	5%	6%	1 974
Hispaania	13 631	21 878	28 634	29 362	35 442	61%	31%	3%	21%	6 080
Taani	26 008	28 510	32 445	34 358	30 946	10%	14%	6%	-10%	-3 412
Holland	16 094	21 698	26 095	29 145	26 873	35%	20%	12%	-8%	-2 272
Jaapan	12 648	14 174	15 350	15 516	12 246	12%	8%	1%	-21%	-3 270

Allikas: Statistikaamet

Tabel 4. Eesti majutusettevõtete statistika: sanatooriumid ja spaad ning muud majutusettevõtted, 2004-2007.

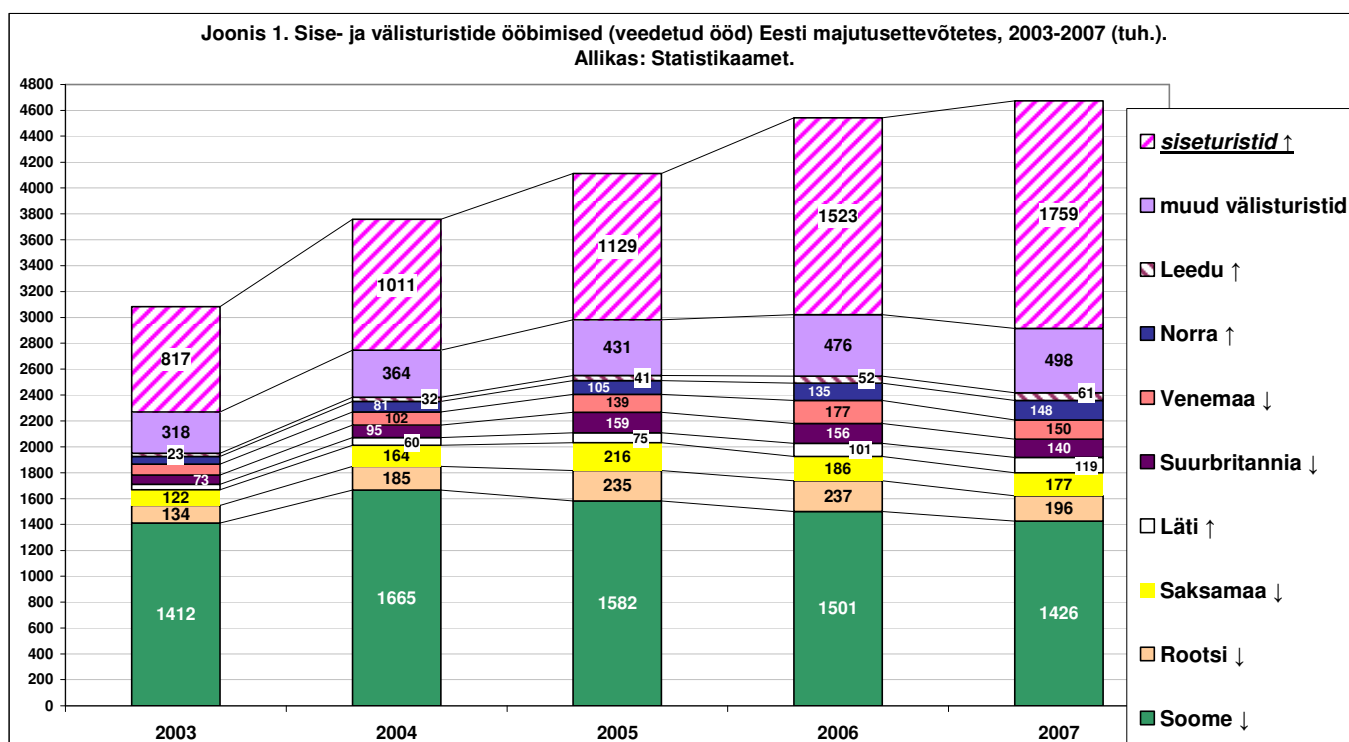
MAJUTATUD TURISTID

	Spaades ja sanatooriumides				muutus 2007/06		Muudes majutusettevõtetes				muutus 2007/06	
	2004	2005	2006	2007			2004	2005	2006	2007		
Kokku	298 591	325 167	377 186	375 851	-1 335	-0,4%	1 623 535	1 747 419	1 882 277	1 967 243	84 966	5%
Sise- turistid	98 297	128 186	157 701	179 348	21 647	14%	449 415	490 982	674 233	783 423	109 190	16%
Välis- turistid	200 294	196 981	219 485	196 503	-22 982	-10%	1 174 120	1 256 437	1 208 044	1 183 820	-24 224	-2%
Soome	159 696	145 750	151 026	133 806	-17 220	-11%	684 175	653 389	598 204	573 318	-24 886	-4%
Rootsi	14 513	21 812	23 987	17 736	-6 251	-26%	74 529	86 422	81 931	72 485	-9 446	-12%
Venemaa	4 830	6 309	10 422	9 362	-1 060	-10%	37 518	47 118	56 659	47 045	-9 614	-17%
Norra	2 672	5 633	10 148	9 626	-522	-5%	33 126	35 640	38 731	46 373	7 642	20%
Läti	2 589	3 964	6 766	8 504	1 738	26%	38 367	47 594	58 801	66 163	7 362	13%
Saksamaa	6 122	4 545	4 207	4 207	0	0%	79 521	104 801	85 855	82 902	-2 953	-3%

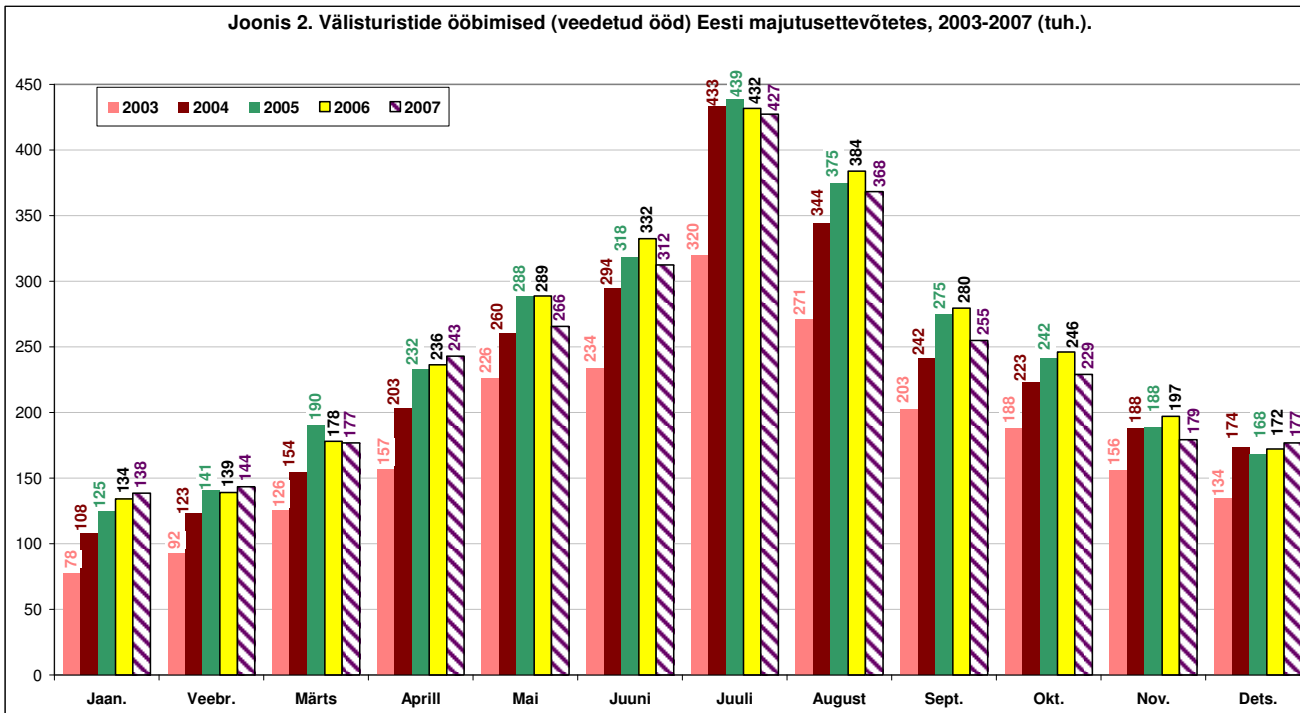
ÖÖBIMISED (VEEDETUD ÖÖD)

	Spaades ja sanatooriumides				muutus 2007/06		Muudes majutusettevõtetes				muutus 2007/06	
	2004	2005	2006	2007			2004	2005	2006	2007		
Kokku	1 125 189	1 139 678	1 245 377	1 185 088	-60 289	-5%	2 632 526	2 971 899	3 297 959	3 489 463	191 504	6%
Sise- turistid	254 681	303 257	375 248	410 453	35 205	9%	756 228	825 861	1 148 007	1 348 642	200 635	17%
Välis- turistid	870 508	836 421	870 129	774 635	-95 494	-11%	1 876 298	2 146 038	2 149 952	2 140 821	-9 131	-0,4%
Soome	730 612	661 030	643 555	573 081	-70 474	-11%	934 187	920 655	858 087	852 845	-5 242	-1%
Rootsi	64 057	86 795	93 187	71 023	-22 164	-24%	120 814	148 407	143 736	124 725	-19 011	-13%
Venemaa	19 625	25 818	40 534	35 417	-5 117	-13%	81 921	112 690	136 019	114 246	-21 773	-16%
Norra	10 939	24 339	40 733	37 412	-3 321	-8%	70 349	81 093	94 064	110 842	16 778	18%
Läti	4 407	6 677	11 900	15 055	3 155	27%	55 125	68 203	89 439	104 374	14 935	17%
Saksamaa	13 245	11 671	10 613	8 964	-1 649	-16%	150 597	204 221	174 913	168 391	-6 522	-4%

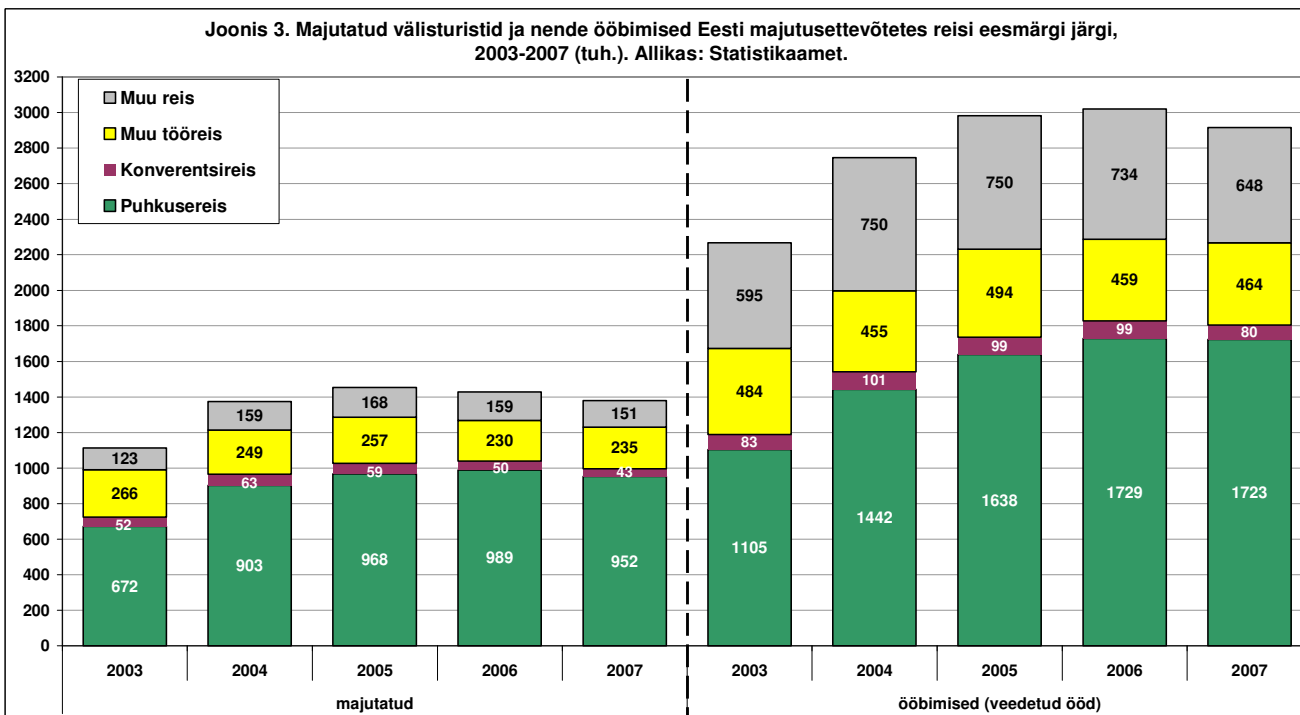
Allikas: Statistikaamet

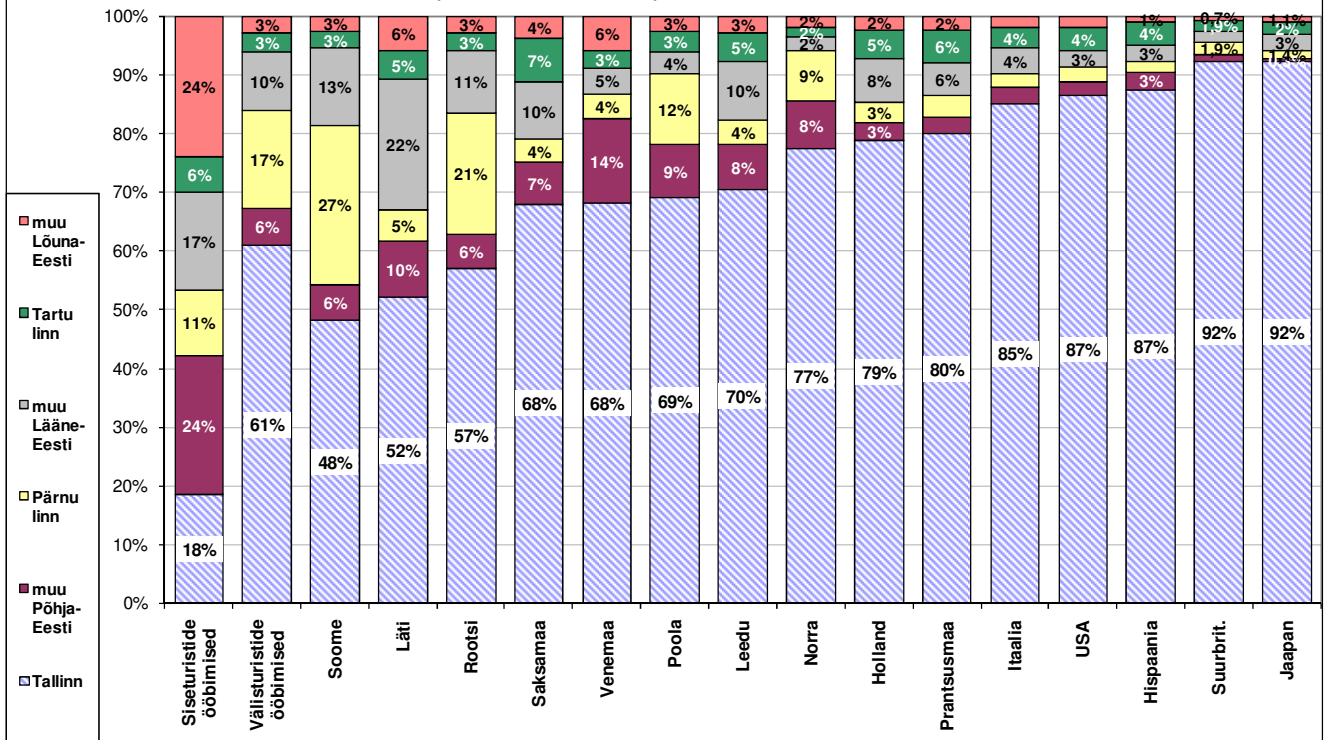
Joonis 2. Välislasturistide ööbimised (veedetud ööd) Eesti majutusettevõttes, 2003-2007 (tuh.).

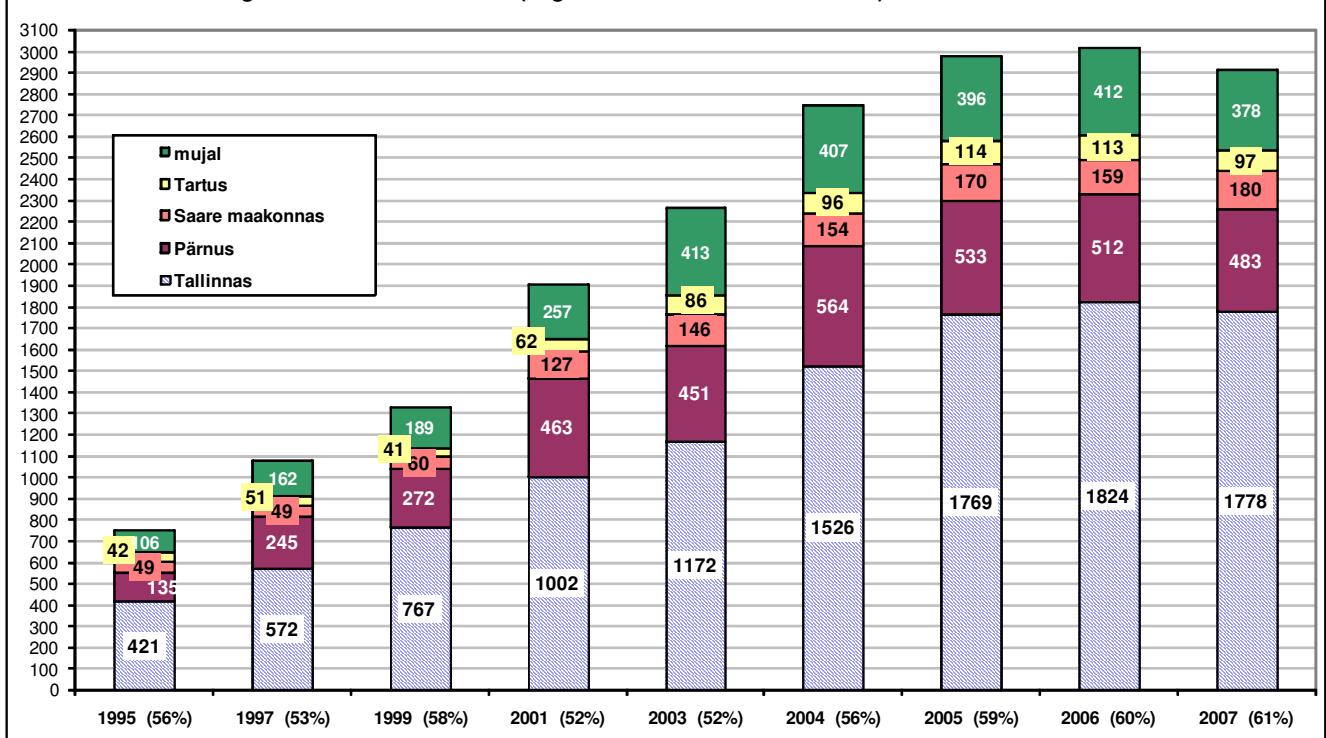
Joonis 3. Majutatud välislasturistid ja nende ööbimised Eesti majutusettevõttes reisi eesmärgi järgi, 2003-2007 (tuh.). Allikas: Statistikaamet.

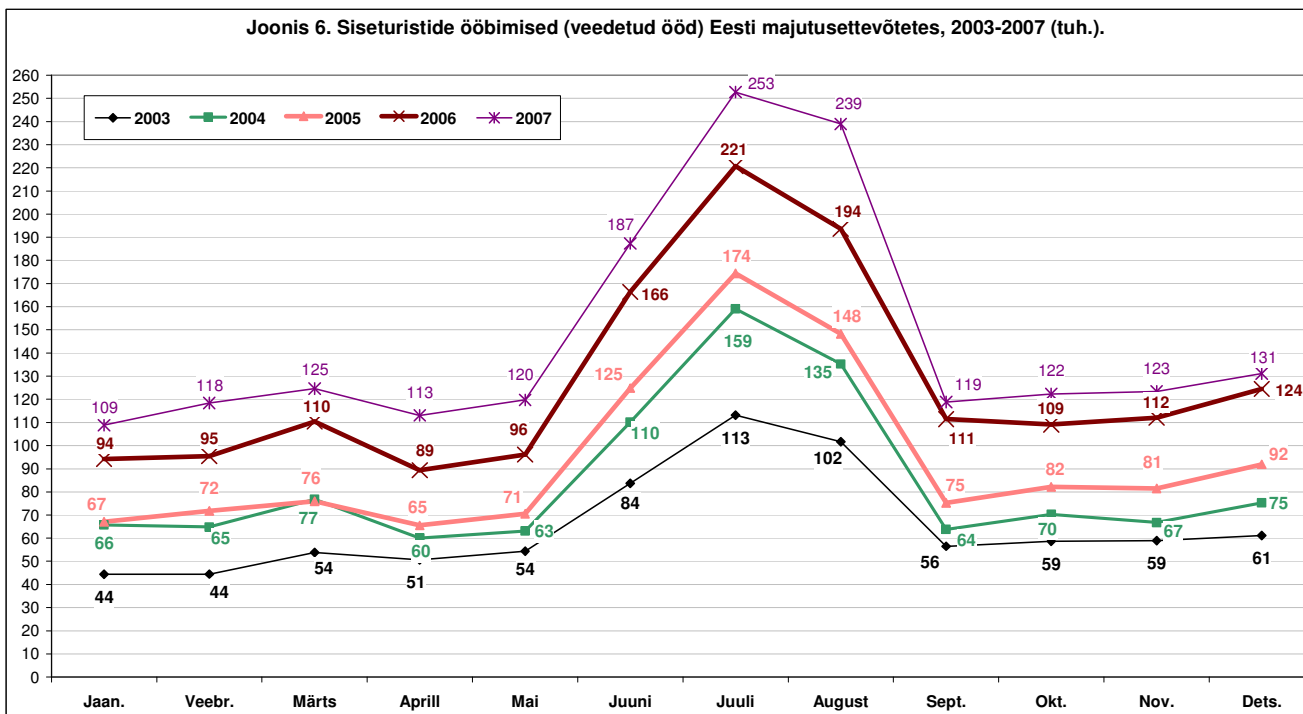
Joonis 4. Sise- ja välituristide ööbimised (veedetud ööd) Eesti majutustevõtetes regiooniti, 2007 (elukohariikide lõikes). Allikas: Statistikaamet.

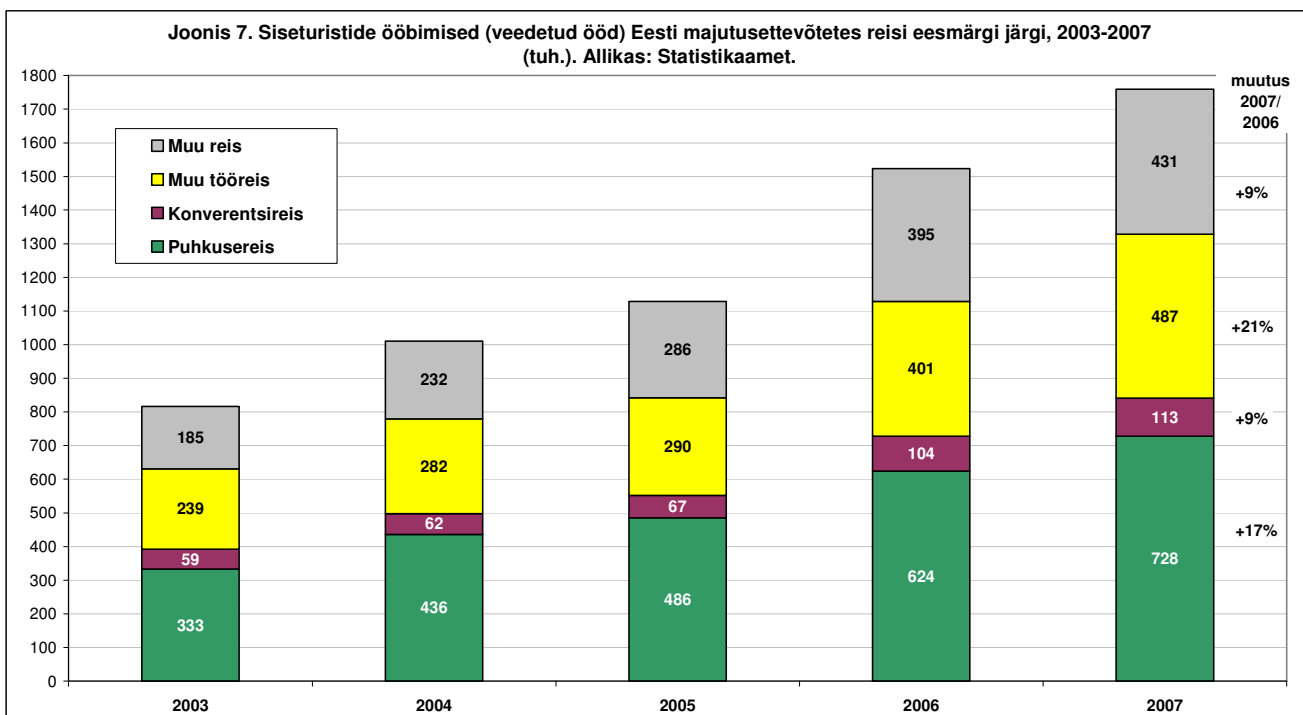
Joonis 5. Välituristide ööbimised Eesti majutustevõtetes regiooniti, 1995-2007 (tuh.). Sulgudes Tallinna osatähtsus (kogu Eestis veedetud ööbimistest). Allikas: Statistikaamet.

Joonis 6. Siseturistide ööbimised (veedetud ööd) Eesti majutusettevõtetes, 2003-2007 (tuh.).

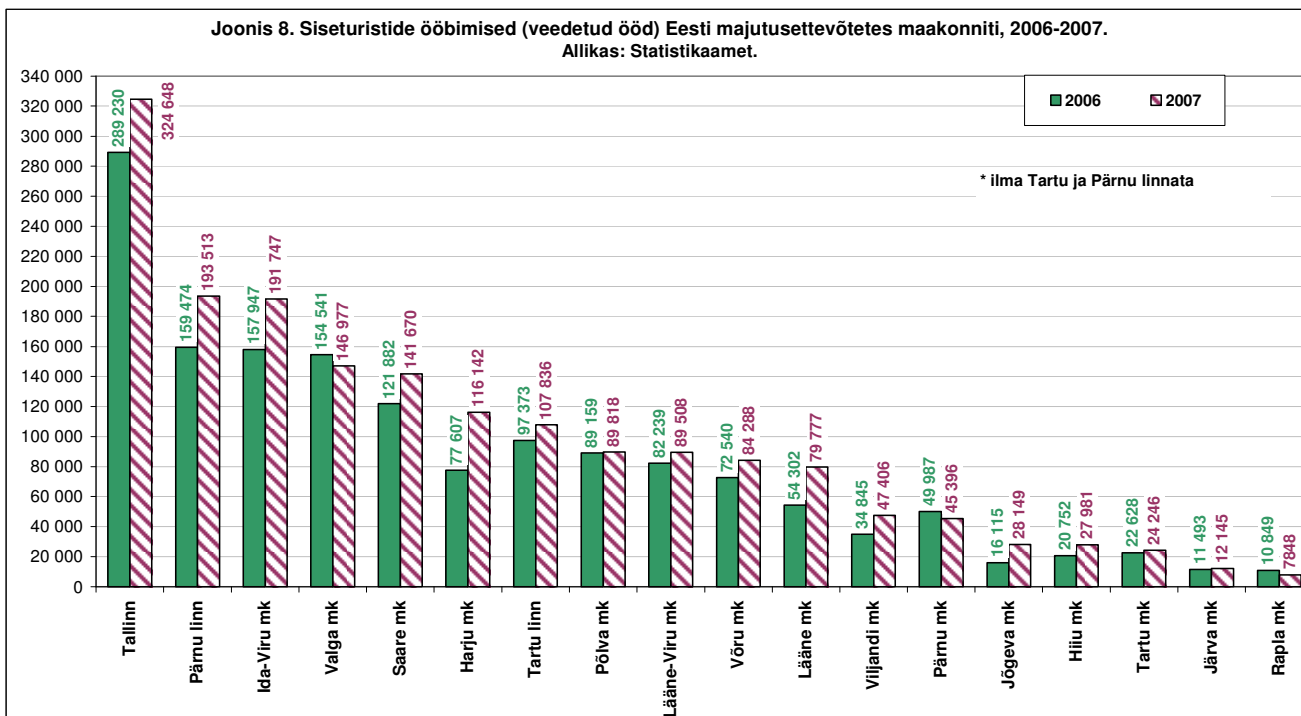

Joonis 7. Siseturistide ööbimised (veedetud ööd) Eesti majutusettevõtetes reisi eesmärgi järgi, 2003-2007 (tuh.). Allikas: Statistikaamet.

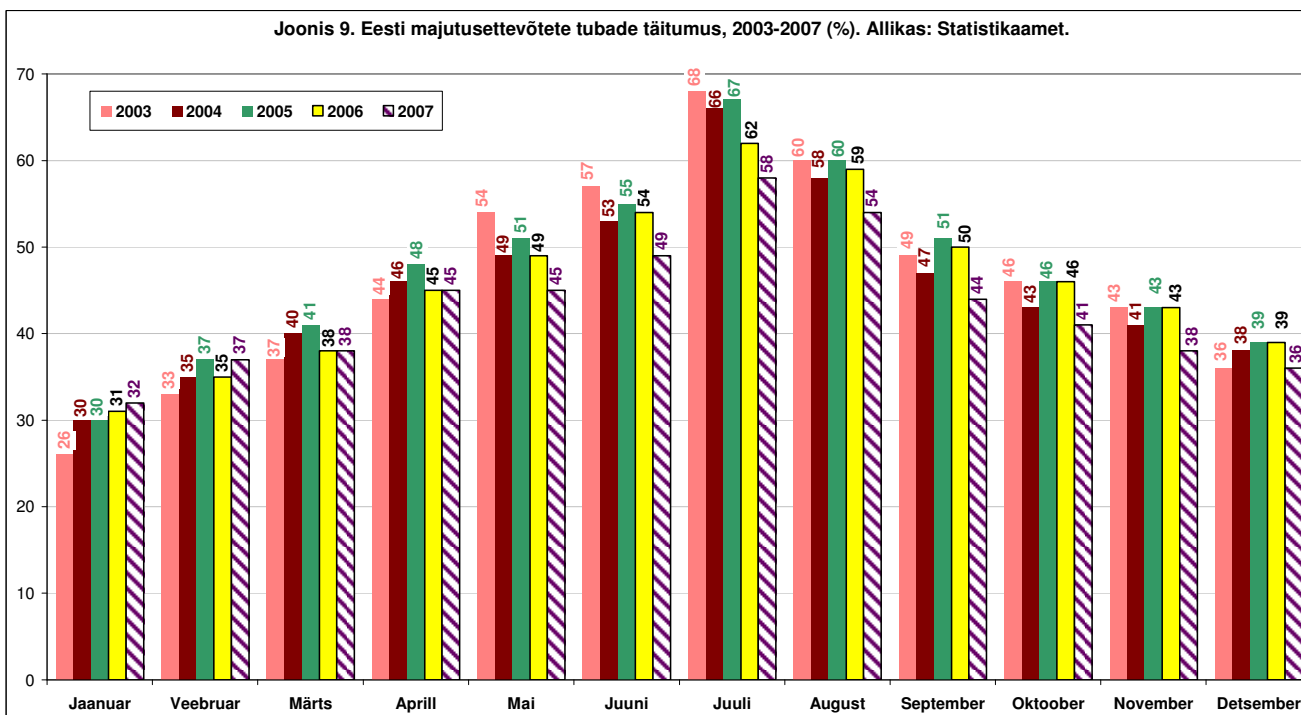

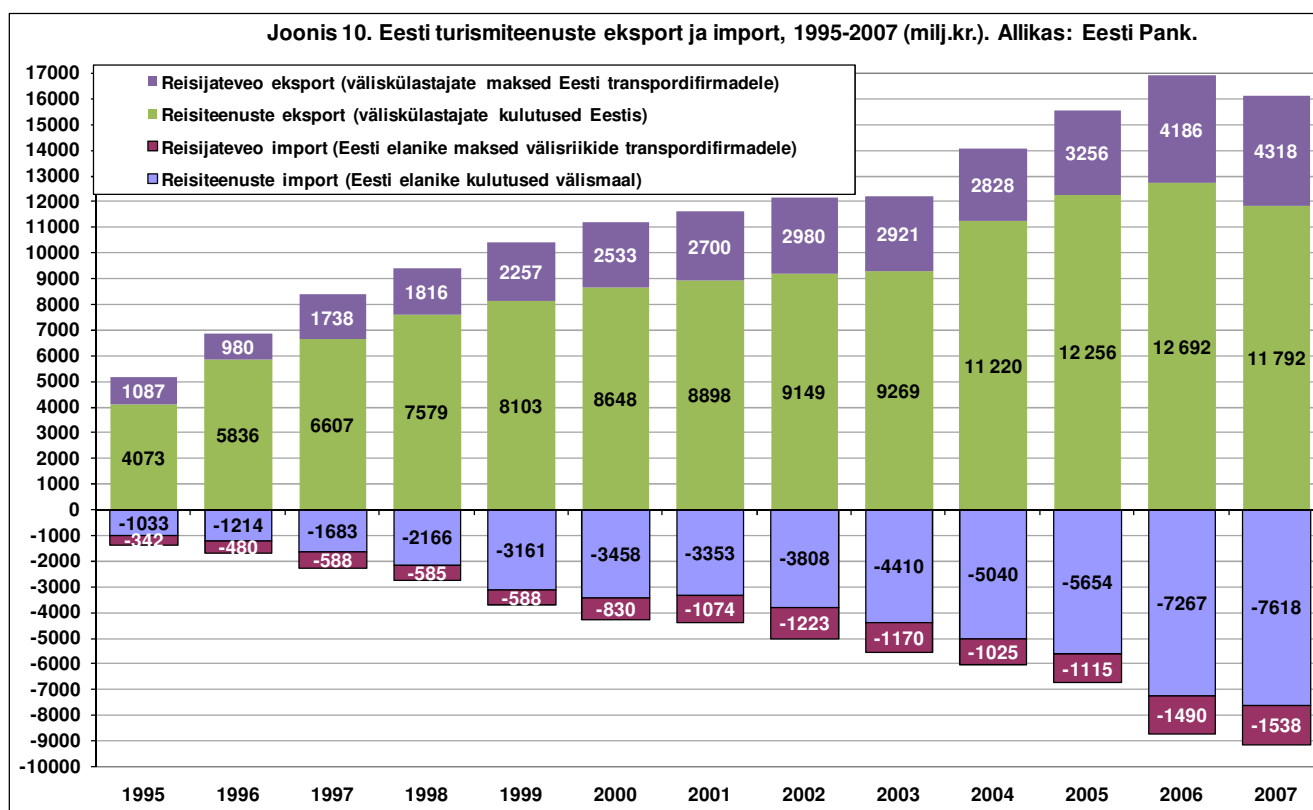
Joonis 8. Siseturistide ööbimised (veedetud ööd) Eesti majutusettevõtetes maakonniti, 2006-2007.

Allikas: Statistikaamet.

Joonis 9. Eesti majutusettevõtete tubade täitumus, 2003-2007 (%). Allikas: Statistikaamet.

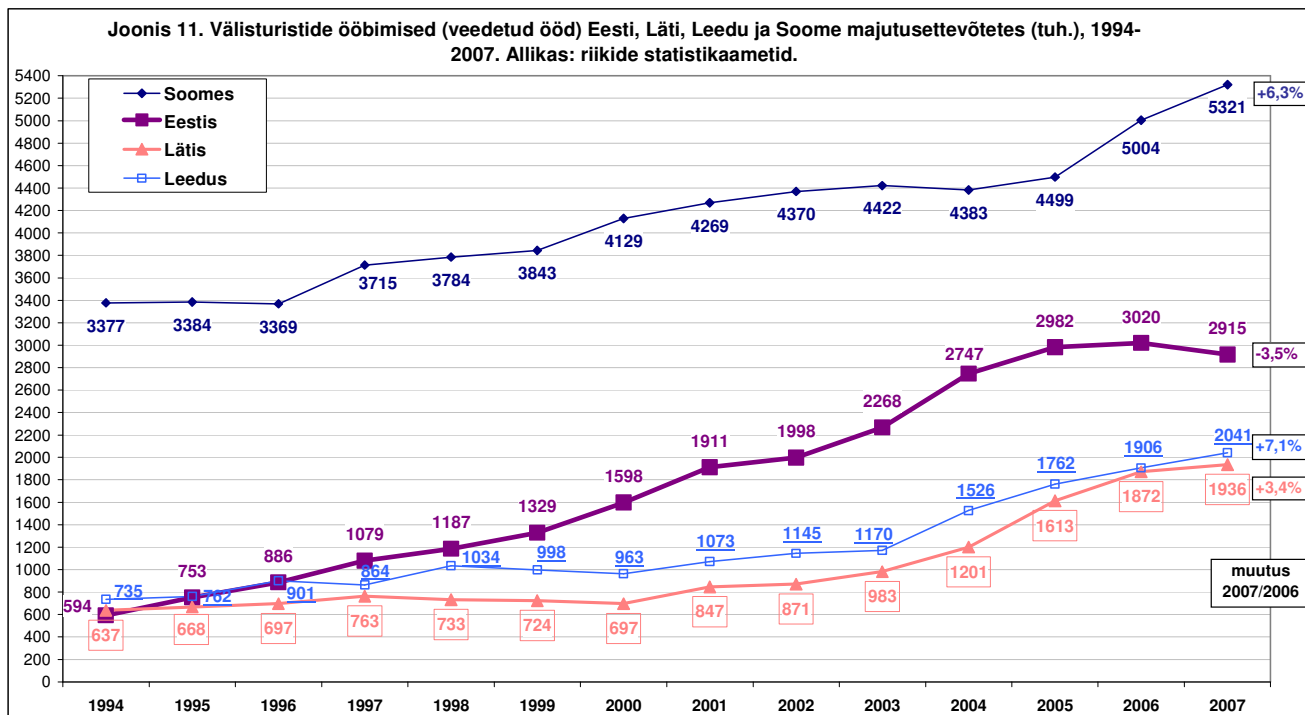

Tabel 5. Eesti turismitulu, 2002-2007 (milj. kr.)

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	muutus 2006/05	muutus 2007/06		
Reisisiteenuste eksport (väliskülastajate kulutused Eestis)	9149	9269	11 220	12 256	12 692	11 792	436	4%	-900	-7%
Reisisjateveo eksport (väliskül. maksed Eesti transpordifirmadele)	2980	2921	2828	3256	4181	4327	925	28%	145	3%
sh. meretransport	2151	2100	1577	1772	2283	2769	512	29%	486	21%
sh. lennutransport	753	746	1167	1388	1783	1447	396	29%	-336	-19%
Turismiteenuste eksport kokku	12 128	12 190	14 048	15 512	16 873	16 118	1361	8,8%	-755	-4,5%
Teenuste eksport kokku	28 164	30 674	35 666	40 201	43 598	50 055	3397	8%	6457	15%
Kaupade ja teenuste eksport kokku	86 113	94 118	110 866	138 172	165 029	176 420	26 856	19%	11 391	7%
Turismiteenuste ekspordi % teenuste ekspordist	43,1%	39,7%	39,4%	38,6%	38,7%	32,2%				
Turismiteenuste ekspordi % kaupade ja teenuste ekspordist	14,1%	13,0%	12,7%	11,2%	10,2%	9,1%				

Allikas: Eesti Pank, maksebilanss

Koostanud: Piret Kallas, turismiuuringute koordinaator
Ettevõtluse Arendamise Sihtasutuse Turismiarenduskeskus